

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»**

Циклова комісія фінансово-економічних та облікових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Вікторія СОБА
2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи менеджменту»

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань

18 Виробництво та технології

(шифр і назва галузі знань)

освітньо-професійна
програма

Харчові технології

спеціальність

181 Харчові технології

відділення

підприємництва

(назва відділення)

Робоча програма

«Основи менеджменту»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

за галуззю знань

18 Виробництво та технології

спеціальністю

Харчові технології

освітньо-професійна

програма

Харчові технології

«29» серпня 2025 року, - 11 с.

Розробник:

Лариса ГУРСЬКА, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова циклової комісії фінансово-економічних та облікових дисциплін

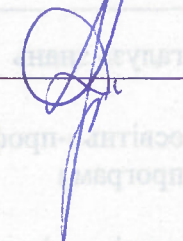

К. Лантух

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова

Д. Костюк

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 18 Виробництво та технології	Вибіркова
Модулів – 2	Спеціальність: 181 Харчові технології Освітньо-професійна програма: Харчові технології	Рік підготовки:
Загальна кількість годин – 90		4(3)-й
		Семестр:
		7(5)-й
		Лекції:
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3,5 самостійної роботи – 4,6	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	20 год.
		Практичні, семінарські:
		19 год.
		Лабораторні:
		0 год.
		Самостійна робота:
		51 год.
Вид контролю:		
		Диференційований залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми здобуття освіти – 39/51

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи менеджменту» є формування базових знань студентів щодо управлінської діяльності, розвиток особистих здібностей управляти працею і поведінкою людей, приймати управлінські рішення і ефективно їх реалізувати, прищеплення бажання оволодівати новими спеціальними знаннями, відповідальності і працелюбності, дисциплінованості.

Перелік компетентностей студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

Спеціальні компетентності (СК):

СК6. Здатність заповнювати обліково-звітну документацію і проводити технологічні та економічні розрахунки.

СК8. Здатність дотримуватися вимог законодавства та використовувати нормативно-технічну документацію в галузі харчових технологій.

СК10. Здатність забезпечувати екологічну безпеку під час виробництва харчової та суміжної продукції.

3. Передумови вивчення навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна базується на раніше здобутих результатах навчання таких навчальних дисциплін, як «Основи правознавства», «Основи маркетингу».

4. Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

РН6. Вносити пропозиції щодо удосконалення технології харчової продукції.

РН7. Застосовувати вимоги законодавства, нормативно-технічну та технологічну документацію в галузі харчових технологій в професійній діяльності.

РН11. Проводити технологічні, техніко-економічні розрахунки сировини, матеріальних ресурсів і заповнювати обліково-звітну документацію.

5. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань студентів наведено в додатку до робочої програми навчальної дисципліни.

6. Засоби оцінювання

Контрольні заходи включають поточний, модульний та підсумковий контроль знань студента.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських (практичних) занять та у процесі здійснення самостійної роботи у таких формах: експрес-опитування, тести, реферати, вирішення ситуаційних завдань, студентські презентації, робота в Інтернет тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання студентів на визначених його етапах.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

7. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні основи менеджменту

Тема 1. Соціально-економічні основи менеджменту

Поняття, завдання та зміст менеджменту. Основні етапи розвитку менеджменту. Передумови виникнення науки управління. Існуючі парадигми менеджменту. Класичні та неокласичні теорії менеджменту. Поняття, завдання та зміст менеджменту. Еволюція теорії і практики менеджменту. Основні етапи розвитку менеджменту. Основні напрямки розвитку менеджменту в умовах ринкових відносин. Елементи менеджменту: суб'єкт, об'єкт, система, зовнішнє середовище, інформація. Особливості сучасного менеджменту. Особливості формування сучасної моделі менеджменту в Україні.

Тема 2. Організація як відкрита система

Поняття організаційної структури управління виробництвом та фактори, що їх визначають. Основні класи організаційних структур управління виробництвом. Типи бюрократичних структур управління виробництвом, їх особливості, переваги та недоліки. Типи адаптивних структур управління виробництвом, їх особливості, переваги та недоліки. Принципи формування організаційних структур управління виробництвом та їх розвиток. Делегування, відповідальність і повноваження.

Тема 3. Сполучні процеси менеджменту

Поняття, роль і класифікація інформації в менеджменті. Вимоги до інформації. Поняття, функції, види і роль комунікацій. Організація комунікаційного процесу. Удосконалення комунікацій.

Документація та діловодство. Поняття, роль і класифікація документів. Вимоги до оформлення й упорядкування документів. Характеристика основних видів документів. Поняття про діловодство підприємства.

Тема 4. Принципи менеджменту

Характеристика інтегрованих підходів до управління: процесний підхід; системний підхід; ситуаційний підхід. Закони і закономірності менеджменту.

Сутність, природа та роль принципів менеджменту в досягненні мети організації. Класифікація принципів менеджменту. Взаємозв'язок між принципами менеджменту. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих функцій, методів, управлінських рішень та інших категорій менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення.

Модуль 2. Керівництво та лідерство в системі управління

Тема 5. Функції менеджменту

Поняття і роль функцій менеджменту. Класифікація та загальна характеристика функцій менеджменту. Загальні функції менеджменту. Специфічні функції менеджменту.

Зміст планування як функції менеджменту; стратегія планування; планування реалізації стратегії. Питання, на які дає відповідь функція планування. Етапи процесу стратегічного планування і місія підприємства; цілі підприємства; оцінка і аналіз зовнішнього середовища; дослідження сильних і слабких сторін підприємства; оцінка стратегії; реалізація стратегії; вибір стратегії; аналіз стратегічних альтернатив.

Поняття і значення мотивації в управлінні. Основні теорії мотивації. Система методів мотивації. Матеріальне стимулювання праці.

Аналіз мотивації до праці: взаємозв'язок між витратами праці і результатами її, взаємозв'язок між результатами діяльності і винагородою за неї, цінність винагороди.

Поняття, принципи і зміст контролю. Цілі, завдання, предмет та види контролю. Попередній, поточний, заключний контроль. Процес контролю і його вплив на працівників. Забезпечення ефективності контролю.

Тема 6. Методи менеджменту

Роль менеджера в діяльності підприємства. Вимоги до особистості сучасного менеджера, його саморозвиток. Влада і вплив менеджера. Економізація дій і прийомів діяльності менеджерів і бізнесменів.

Поняття, роль і система методів управління. Класифікація методів управління: методи прямого і непрямого впливу, довго- і короткострокові, періодичні, повторювані, поодинокі, особисті, колегіальні, економічні, адміністративні, соціальні. Характеристика економічних методів управління. Особливості адміністративних методів управління. Соціально-психологічні методи управління. Взаємозв'язок функцій та методів менеджменту. Механізм взаємодії методів управління.

Тема 7. Управління конфліктами та стресами

Природа конфлікту, його складові. Конфліктна ситуація та її ознаки. Типи конфліктів. Причини конфліктів на підприємстві. Управління конфліктами. Структурні та міжособові методи вирішення конфліктів. Функціональні та дисфункціональні наслідки конфліктів для організації. Стреси в діяльності керівника. Фактори, що викликають стреси. Шляхи уникнення стресів.

Тема 8. Групова динаміка і колектив

Сутність, види та характеристика колективів (груп). Підвищення ефективності діяльності колективів працівників. Методи управління трудовим колективом. Керівництво як об'єднувальна функція менеджменту. Основні фактори та визначальні аспекти керівництва. Основи керівництва: вплив, лідерство, влада. Адаптивне керівництво. Влада як елемент примушення. Форми впливу та влади. Теорії лідерства. Типологія лідерів. Поняття стилю керування. Характеристика та класифікація стилів керівництва.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с	п	с.р.	
Модуль 1. Теоретичні основи менеджменту					
Тема 1. Соціально-економічні основи менеджменту	12	4	2		6
Тема 2. Організація як відкрита система	10	2		2	6
Тема 3. Сполучні процеси менеджменту	11	4		2	5
Тема 4. Принципи менеджменту	10	2	2		6
Модульна контрольна робота 1	2			2	
Разом за модулем 1	45	12	4	6	23
Модуль 2. Керівництво та лідерство в системі управління					
Тема 5. Функції менеджменту	13	2		2	9
Тема 6. Методи менеджменту	11	2	2		7
Тема 7. Управління конфліктами та стресами	10	2		2	6
Тема 8. Групова динаміка і колектив	10	2		2	6
Модульна контрольна робота 2	1			1	
Разом за модулем 2	45	8	2	7	28
Усього годин	90	20	6	13	51

9. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми та зміст семінарських занять	Кількість годин
1	Тема 1. Соціально-економічні основи менеджменту 1. Історичний розвиток передумов сучасного менеджменту. 2. Сутність категорій управління та менеджменту 3. Сучасні теорії менеджменту. 4. Види менеджменту.	2
2.	Тема 4. Принципи менеджменту 1. Цілі, завдання менеджменту. 2. Принципи менеджменту. 3. Основні завдання менеджменту. 4. Учасники процесу управління, засоби здійснення.	2
4.	Тема 6. Методи менеджменту 1. Загальнонаукові методи менеджменту 2. Економічні методи менеджменту 3. Вимоги до особистості сучасного менеджера. 4. Економізація дій і прийомів діяльності менеджера.	2
	Разом	6

10. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми та зміст практичних занять	Кількість годин
1.	Тема 2. Організація як відкрита система 1. Визначення типу організаційної структури підприємства. 2. Знаходження шляхів оптимізації організаційної структури підприємства.	2

2.	Тема 3. Сполучні процеси менеджменту 1. Аналіз інформаційних потоків підприємства 2. Визначення якості комунікаційних процесів на підприємстві	2
3.	Модульна контрольна робота 1	2
4.	Тема 5. Функції менеджменту 1. Складання бізнес-плану підприємства 2. Проведення SWOT-аналізу діяльності підприємства.	2
5.	Тема 7. Управління конфліктами та стресами 1. Визначення типу конфлікту, знаходження методу його вирішення 2. Визначення факторів, що викликають стрес, пошук шляху його уникнення	2
6.	Тема 8. Групова динаміка і колектив 1. Визначення стилю керівництва організації 2. Визначення типу стратегії лідерства видатних особистостей	2
7.	Модульна контрольна робота № 2	1
	Разом	13

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми та лабораторних занять	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

12. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми та зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Соціально-економічні основи менеджменту 1 Сучасні теорії менеджменту. 2. Види менеджменту.	6
2.	Тема 2. Організація як відкрита система 1. Мікросередовище організації, його складові. 2. Макросередовище організації та чинники, що його визначають.	6
3.	Тема 3. Сполучні процеси менеджменту 1. Комунікаційний процес та його складові. 2. Бар'єри ефективних комунікацій.	5
4.	Тема 4. Принципи менеджменту 1. Основні завдання менеджменту. 2. Учасники процесу управління, його предмет, засоби здійснення.	6
5.	Тема 5. Функції менеджменту 1. Контроль як заключна функція менеджменту. 2. Види контролю.	9
6.	Тема 6. Методи менеджменту 1. Вимоги до особистості сучасного менеджера. 2. Економізація дій і прийомів діяльності менеджера.	7
7.	Тема 7. Управління конфліктами та стресами 1. Стреси та фактори, що їх викликають. 2. Шляхи уникнення стресових ситуацій.	6
8.	Тема 8. Групова динаміка і колектив 1. Поняття кар'єри, види кар'єри. 2. Управління кар'єрою.	6
	Разом	51

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

14. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

При викладанні дисципліни «Основи менеджменту» використовуються мультимедійні презентації у програмі PowerPoint та навчально-методичне забезпечення з дисципліни, розміщене на навчально-інформаційному порталі Moodle.

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Модуль 1					Модуль 2					Сума
50					50					
T1	T2	T3	T4	МКР	T5	T6	T7	T8	МКР	
СЗ 1	ПЗ 1	ПЗ 2	СЗ 2		ПЗ 3	СЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5		
10	8	10	7		15	10	7	8		10

Шкала оцінювання студентів

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену (диференційованого заліку)
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

16. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНА

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436- IV із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

4. Податковий кодекс України від 2.12.2010 р. № 2756-VI зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

5. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>

6. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III із змінами та доповненнями URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>

Підручники (навчальні посібники)

1. Білецька К.В. Основи менеджменту: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / К. В. Білецька ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк : СЛУ ім. Лесі Українки, 2021. - 226 с.

2. Козирева О. В., Глебова Н.В., Ковальова В. І. Навчальний посібник з дисципліни «Офісний менеджмент»: для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент». – Х.: Видавництво Іванченка, 2021. – 274 с.

3. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с.

4. Менеджмент: навч. посіб. для здобувачів ступеня вищ. освіти бакалавра спец. "Менеджмент" / Д. Т. Бікулов [та ін.] ; Запоріж. нац. ун-т. - Запоріжжя : Запоріж. нац. ун-т, 2017. - 359 с.

5. Менеджмент: підручник / [Т. Л. Мостенська та ін.] ; Нац. ун-т харч. технологій, Нац. авіац. ун-т. - 2-ге вид. - К. : Кондор, 2021. - 756 с.

6. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Марта Оліховська, Любов Лелик, Володимир Оліховський ; Львів. ін-т приват. акціонер. т-ва "ВНЗ "Міжрегіон. Акад. упр. персоналом", Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Ліга-Прес, 2018. - 370 с.
7. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. – 231 с.
8. Менеджмент : підручник / М. М. Шкільняк, О. Ф. Овсянюк-Бердадіна, Ж. Л. Крисько, І. О. Демків. – Тернопіль : ЗУНУ, 2022 р. – 258 с.
9. Основи менеджменту: Конспект лекцій: навч. посіб. для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент і бізнес-адміністрування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; укладачі: Т.В. Лазоренко, С.О. Пермінова.– Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2021. – 166 с.
10. О.В. Козирева. Самоменеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Менеджмент» всіх форм навчання /О.В. Козирева, Н.В. Глебова. – Харків: НФаУ, 2020. –212 с.
11. Петруня Ю.Є., Петруня В.Ю. Менеджмент. Практикум: навч. посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 104 с.
12. Страпчук С.І., Миколенко О.П., Попова І.А, Пустова В.В. Менеджмент: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Львів: Видавництво «Новий Світ-2020», 2020 . – 56 с.

ДОПОМІЖНА

13. Козирева О.В., Ковальова В.І., Глебова Н.В. Управління персоналом. Навчальний посібник. – Х. : Видавництво Іванченка, 2021. – 126 с.
14. Козирева О.В., Світлична К.С., Шуть О.Ю., Коляда Т.А.. Основи прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / О.В. Козирева,– Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 186 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

15. Міністерство освіти і науки України. URL.: www.mon.gov.ua
16. Coursera. URL.: [//www.coursera.org](http://www.coursera.org)
17. Prometheus. URL.: www.prometheus.org.ua

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ»

Для денної форми здобуття освіти

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою (поточний, модульний та підсумковий контроль (диференційований залік).

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено вивчення 2-х модулів обсягом (кредитів ЄКТС):

1 модуль - 1,5 (45 год.) – 50 балів;

2 модуль - 1,5 (45 год.) – 50 балів.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено застосування 3-х форм контролю знань студентів: поточного, модульного, підсумкового.

1. Поточний контроль.

За кожним елементом модулю, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни, обов'язкова форма поточного оцінювання знань. Такими формами можуть бути:

- усне опитування;
- письмова контрольна робота (відповіді на питання лекційного курсу, розв'язання задач, виконання певних розрахунків тощо);
- тестування знань студентів з певної теми або з окремих питань лекційного курсу;
- виступ на семінарських заняттях (з рефератом, в дискусії);
- перевірка розв'язання завдань (задачі, окремі розрахунки) тощо.

Критеріями оцінки є:

при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та допоміжної літератури;
- аналітичні міркування, вміння роботи порівняння, висновки.

при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

На практичному/семінарському занятті оцінюються:

- усні відповіді студентів;
- участь в обговоренні дискусійних питань;
- участь у ділових, рольових іграх та їх обговоренні;
- аналіз ситуаційних завдань та вміння доведення власної думки;
- підібрана інформація щодо прикладів з економічної практики;
- правильність розрахунків при визначенні показників, вирішенні ситуаційних завдань, задач;
- реферативні виступи, усні повідомлення тощо.

Оцінювання самостійної роботи студента.

Контроль самостійної роботи студентів здійснюється як під час аудиторних занять (на семінарах, практичних заняттях), так і у позааудиторний час.

Контроль самостійної роботи передбачає:

- визначення ступеня засвоєння матеріалу;
- визначення якості виконання завдань;
- своєчасне виконання і здача поточних завдань;
- оцінку знань, здобутих у результаті самостійної навчальної роботи.

2. Модульний контроль.

Кожен модуль завершується виконанням студентом модульної контрольної роботи. Модульний контроль є підсумком певного етапу вивчення навчальної дисципліни. Його мета – виявлення проміжних результатів засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни. На модульну контрольну роботу передбачено 30% від суми балів, виділених на модуль. Модульна контрольна робота проводиться у тестовій письмовій формі. Критерії оцінювання знань за модульну контрольну роботу наводиться у пояснювальній записці до неї. Оцінка за модуль визначається як сума набраних балів за поточну роботу та за модульну контрольну роботу.

3. Підсумковий контроль.

Формою підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Основи менеджменту» є диференційований залік, який виставляється виключно за результатами поточного та модульного контролю (сума набраних балів за всі модулі). Залік виставляється під час останнього практичного заняття.

Залежно від балів, отриманих за кожний вид навчальної роботи, студент одержує суму балів, яка переводиться в національну оцінку за відповідною шкалою згідно з табл.1:

Таблиця 1. Переведення рейтингу студента за 100-бальною шкалою в оцінку за національною шкалою

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна
90-100	Відмінно
74-89	Добре
60-73	Задовільно
0-59	Незадовільно

Оцінка **«Відмінно»** виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів навчальної дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **«Добре»** виставляється студенту, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з навчальної дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.

Оцінка **«Задовільно»** виставляється студенту, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки при виконанні екзаменаційних завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом педагогічного працівника.

Оцінка **«Незадовільно»** виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.